

**Verneområdestyret for
Lyngsalpan
landskapsvernområde**

Kopala media
Sommerfeldts gate 53
9009 TROMSØ

SAKSBEHANDLER: ODDRUN MERETE SKJEMSTAD

VÅR REF.: 2021/59 - 432.2

DATO: 18.01.2021

Innvilget dispensasjon til bruk av drone i Lyngsalpan landskapsvernområde, Kopala media

Viser til søknad om dispensasjon til bruk av drone til filming i Lyngsalpan landskapsvernområde. Verneområdeforvalter har med hjemmel i gitte delegeringer, sak 7/16, behandlet saken og fattet følgende **vedtak**:

Det gis i medhold av naturmangfoldlovens § 48, jfr. Samme lovs § 77, dispensasjon til bruk av drone ved filming av følgende potensielle fjell i Lyngsalpan landskapsvernområde:
Vaggastindane, Jiehkkevarri, Lakselvtindane, Jægervasstindane og Nallangaisi.

- Dispensasjonen gjelder for Kopala media fra vedtaket fattes til og med 14. mars 2021.
- Under bruk av dronen skal det tas hensyn til eventuelt andre brukere av området slik at de blir forstyrret minst mulig.
- Søker må følge regler om droneflyging gitt i «Forskrift om luftfartøy som ikke har fører om bord mv».
- Dersom det observeres rovfugl i lufta under flyging, skal dronen straks settes på bakken.
- Dispensasjonen skal være med når man bruker dronen, og den skal vises til oppsynet hvis dette kreves.

Tiltaket er ikke i strid med verneformålet og vil ikke påvirke verneverdiene nevneverdig. Kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig til at det skal kunne gis en dispensasjon. Føre-var-prinsippet kommer derfor ikke til anvendelse.

Klageadgang:

Dette vedtaket kan påklages innen tre uker til Miljødirektoratet. Eventuell klage sendes til Lyngsalpan verneområdestyre. Klagen må inneholde opplysninger om hvilket vedtak som påklages, årsaken til klagen, hvilke endringer som ønskes og eventuelt andre opplysninger som kan ha betydning for vurdering av klagen

Bakgrunn

SØKNADEN:

Rab equipment er et av de ledende merkene innenfor friluftsliv og ekstremsport i Europa. I tillegg til å produsere klær har Rab de siste årene skapt seg et navn innenfor filmindustrien som sponsor av store ekspedisjoner i Himalaya, vinterklatring i Skottland og alpinklaring i Chamonix. Nå ønsker de å komme til Norge, nærmere bestemt til Lyngen. Med seg på laget har de Mathias Myklebust i Ranglefant film. Mathias er en anerkjent filmfotograf med erfaring fra flere store produksjoner for blant annet NDG Cinema, Black Diamond og Norrøna.

Vinteren 2021 ønsker de å lage en film som tar utgangspunkt i to skikjørere bosatt i Tromsø. Konseptet er å fortelle historien om hvordan man her i Nord-Norge ikke trenger å dra langt fra eget hjem for å kunne utfordre seg selv, kjenne på mestring og oppleve storslått natur på kanten av komfortsonen, alt i egen region.

Filmen skal vises på Fjellfilmfestivalen, Norges største filmfestival til fjells, der hovedbudskapet er å fremme film- og kulturuttrykk knyttet til naturopplevelser. Festivalen ønsker å bidra til økt kvalitet og bredde i formidling av film og kultur knyttet til friluftsliv, samt inspirere til aktiv bruk av natur og å fremme naturvern og sikker ferdsel i fjellet. Filmen vil i tillegg bli publisert på flere av merkets store kanaler på internett, og vil på denne måten nå ut til mange. Det er svært få fjellområder i Norge som kan måle seg med Lyngen når det kommer til spektakulære fjell, dype fjorder og gode snøforhold. Å vise resten av verden at man i Nord-Norge er såpass privilegert at man praktisk talt har denne muligheten rett utenfor dørstokken, vil fremme turistnæringen i Lyngsalpene.

For å kunne skape en kontrast mellom den storståtte naturen og de små menneskene som ferdes i den, er en drone det beste verktøyet man kan benytte seg av. Uten dronebilder vil man ikke kunne fremstille Lyngen slik Lyngen fortjener å bli fremstilt - man kunne like godt ha vært hvor som helst. Dronen vi ønsker å benytte oss av er en DJI Mavic 2, som er den minste varianten på under 1kg. Den bruker såkalte "Low-Noise Propellers" som er den nyeste propellteknologien på markedet og gir lite støy sammenlignet med eldre droner. De dagene det skal filmes vil dronen være i lufta i ca. 30 minutter.

Filming med drone vil skje på mindre populære ski-topper for å hindre at andre mennesker kommer med i bildene. Dette vil videre føre til at det i utgangspunktet er svært få mennesker som vil bli plaget av støy. Opptakene vil gjøres på ukedager, når det er mindre ferdsel, og det er i hovedsak snakk om maks 5 dager med filming. Fordi personene i filmen søker det urørte, vil filming med drone skje i alpine fjell, hvor det i utgangspunktet er mindre dyreliv som kan bli forstyrret av støyen. Videre er det i vinterhalvåret også lavere aktivitet i dyrelivet, før rovfuglen begynner hekkingen på senvinteren og reinen trekker tilbake til sommerbeite. Vi søker om å avgrense dispensasjonen i tid til senvinteren slik at dyr- og fugleliv ikke vil bli belastet av filmingen.

Forvalter har i mail etterspurt nærmere avgrensing av ønsket område og tidspunkt og har fått ettersendt følgende tillegg til søknaden:

Lokasjon for bruk av drone:

Vaggastindane, Jiehkkevarri, Lakselvtindane, Jægervasstindane, Nallangaisi og tidsrom for produksjonen vil være i uke 12-13.

Vaggastindan

Jiehkkevárri

Lakselvtindan

Jægervasstindan

Nallangáisi

Forvalter sendte ny mail der det ble stilt spørsmål om filming med drone kunne gjennomføres på et tidligere tidspunkt for å eliminere forstyrrelse av hekkende fugl. Forvalter fikk tilbakemelding om at filming og flyging kan gjennomføres i løpet av første halvdel av mars.

Verneregler:

Lyngsalpan landskapsvernområde ble vernet med det formål og ta vare på et av Norges mest karakteristiske fjellområder som inkluderer isbreer, morener, daler og geologiske forekomster med det biologiske mangfoldet, de kulturminner og den kulturpåvirkning som preger landskapet.

Allmenheten skal ha anledning til naturopplevelse gjennom utøving tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor landskapsvernområdet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

Forskriftenes § 3, pkt.6. Forurensing 6.1 Forurensning og forsøpling er forbudt, herunder all bruk av kjemiske midler som kan påvirke naturmiljøet. 6.2 Unødvendig støy er forbudt. Eksempel på dette er motor på modellfly og modellbåter. Listen er ikke uttømmende.

Det finnes ingen dispensasjonshjemmel til bruk av drone i landskapsvernområdet, men en dispensasjon kan vurderes i h.ht. Naturmangfoldloven § 48.

Naturmangfoldloven § 48 stiller svært strenge krav til når en dispensasjon eventuelt kan vurderes, men åpner for tiltak som «ikke strider mot verneformålet og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig». Begge vilkår må

være oppfylt. Unntak kan også vurderes «dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig». Dispensasjon må heller ikke gis selv om vilkåra er oppfylt. Skjønn og instruks fra overordnede myndigheter spiller også inn. Dispensasjonsregelen i § 48 kan ikke brukes for å utvide rammene gitt i vernevedtaket, men er en sikkerhetsventil som skal fange opp uforutsette eller spesielle tilfelle som ikke ble vurdert på vernetidspunktet.

Den omsøkte bruken av drone kommer ikke inn under sikkerhetsmessige hensyn eller vesentlige samfunnsinteresser. Med vesentlig samfunnsinteresse menes tungtveiende hensyn av nasjonal betydning. Søknaden må derfor vurderes opp mot om tiltaket strider mot verneformålet og om det påvirker verneverdiene nevneverdig.

I tillegg skal alle søknader som berører natur også vurderes etter de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldlovens §§ 8 – 12, jfr. samme lovs § 7.

Verneområdestyret har i forvaltningsplanen lagt føringer på hvordan søknader om bruk av drone skal behandles:

«Bruk av droner omfattes ikke av lov om motorferdsel og kommer heller ikke under forbudet om lavtflyging i landskapsvernområdet, men i henhold til verneforskriftene skal unødvendig støy unngås. Bruk av motordrevet modellfly o.l. er ikke tillat. Drone er i denne sammenhengen å anse som et motordrevet modellfly og det er i utgangspunktet forbudt å bruke dette i landskapsvernområdet. Eventuell tillatelse til bruk av droner må vurderes etter naturmangfoldlovens § 48.

Dispensasjon til bruk av drone skal avgrenses til tiltak av stor allmenn interesse eller konkret nytteverdi. Tiltak av stor allmenn interesse kan være produksjon av film i forbindelse med promotering av reiseliv, verneverdier eller nyhetsdekning, eller annen produksjon av film der en når et stort antall seere. Det innvilges ikke dispensasjon til bruk av drone for filming til privat bruk. Bruk av drone med stor nytteverdi kan være bruk i forbindelse med reindrift, landbruk, redningsoppdrag (og –øvelser), forskning og lignende. Omfanget av bruken må vurderes opp mot den samlede belastningen for fugle- og dyrelivet I perioder av året vil det være vanskeligere å få dispensasjon til bruk av drone. Dette gjelder særlig i hekke- og yngletiden, men også under myting og vår- og høsttrekk.»

Vurdering

Bruk av drone er blitt svært populært og dispensasjonene må avgrenses til tiltak av stor allmenn interesse eller konkret nytteverdi. En elektrisk drone er knapt hørbar på litt avstand, så utfra hensyn til støy, er tiltaket lite problematisk. Dersom en unngår sårbare viltbiotoper som f.eks. rovfugleir og holder god avstand til vilt som oppholder seg i området, vil bruk av drone trolig ikke ha særlig innvirkning på biologiske verneverdier. Indirekte vil likevel filmopptak som promoterer sårbare områder ovenfor nye brukere kunne gi negativ effekt ved at sårbare arter blir utsatt for forstyrrelser i form av økt ferdsel og aktivitet gjennom stadig større deler av året.

En drone er et fremmedelement som vil kunne forstyrre fugl og vilt, noe som vil kunne være svært uheldig i hekke- og ynglesesongen. Dersom man unngår å fly nært sårbare viltbiotoper som f.eks. rovfugleir, og tar ned dronen dersom det dukker opp rovfugl etter andre sårbare viltarter, vil bruk av drone ha relativt liten direkte påvirkning på de biologiske verneverdiene. Det er ikke registrert sårbare arter på de omsøkte fjelltoppene, men det kan likevel være sårbare arter som man ikke har registrert hekking på, eller som er på næringssøk i området. Det er særlig kongeørn og havørn som starter hekkingen tidlig, faktisk kan de være sårbare allerede i februar. Når man kommer til siste halvdel av mars er det flere arter som kommer etter og starter hekkingen. På denne tiden av året kan det være kaldt i været og dersom fugl skremmes fra reiret er det fare for at fugleungene kan fryse i hjel. Eventuell bruk av drone bør derfor foretas innen midten av mars, og dronen må umiddelbart tas ned dersom man observerer rovfugl i området. Søker opplyser i søknaden av flygingen i området gjøres maksimalt i 30 minutter de dagene det gjøres opptak. Det vil derfor være en kortvarig forbigående forstyrrelse som ikke vil være i strid med verneformålet.

I forhold til siste ledd i formålsparagrafen: «Allmenheten skal ha anledning til naturopplevelse gjennom utøving tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.» har man fått tilbakemeldinger fra flere som føler at dronofilm av andre medfører reduksjon av følelsen å være i et uberørt område, noe som er forventet når man er i et verneområde. Det er derfor svært viktig å vise respekt for andre som ferdes i fjellet, og unngå fly nært eller filme privatpersoner som ikke er forespurt på forhånd. Flygingen som er omsøkt skal utføres tidlig på året og den store tilstrømmingen med folk på tur i området er ikke enda kommet startet opp for fullt.

Verneområdestyret har i forvaltningsplanen lagt opp til at det kan dispenseres til bruk av drone til tiltak av stor allmenn interesse eller konkret nytteverdi. Tiltak av stor allmenn interesse kan være produksjon av film i forbindelse med promotering av reiseliv, verneverdier eller nyhetsdekning, eller annen produksjon av film der en når et stort antall seere. Det innvilges ikke dispensasjon til bruk av drone for filming til privat bruk.

I dette tilfellet skal dronen benyttes til å lage en film som omhandler to skikjørere fra Tromsø som fortelle historien om hvordan man her i Nord-Norge ikke trenger å dra langt fra eget hjem for å kunne utfordre seg selv, kjenne på mestring og oppleve storslått natur på kanten av komfortsonen, alt i egen region. Filmen skal vises på Fjellfilmfestivalen. Filmen vil derfor kunne være positivt, særlig med tanke på at de skal fokusere på den «uberørte» naturen og bærekraftig bruk. Kommunene som landskapsvernområdet ligger i, satser alle på bærekraftig turisme, og denne filmen vil derfor kunne være et positivt tilskudd i denne sammenhengen. Reiselivet i regionen lider grunnet koronapandemien og fokus på området gjennom fjellfilmfestivalen vil kunne bidra positivt til bærekraftig bruk av Lyngsalpan som en destinasjon når samfunnet tillater det igjen.

§ 9 – føre-var-prinsippet. Kunnskapen anses som god nok til å kunne behandle søknaden og førevar-prinsippet kommer derfor ikke til anvendelse.

§ 10. Økosystemtilnærming og samlet belastning og § 12 miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder Det er viktig å avgrense bruk av droner for filming i landskapsvernområdet til tiltak som kan være av allmenn interesse. Det kan ikke dispenseres til rent private tiltak som skaper uheldig presedens i og med at man kan vente mange lignende søknader til samme formål. Det kan være en fare for at man får flere søknader fra filmprodusenter, men hver enkelt sak skal vurderes og en dispensasjon i dette tilfellet skaper ikke en automatikk i dispensasjon i eventuelt senere søknader. Tiltaket medfører ikke miljøforringelse og nml. §11 blir derfor ikke vurdert som relevant. §12 gir føringer om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder. Bruk av drone er mye mindre miljøbelastende enn andre motoriserte hjelpemiddel. Dette anses ikke særlig relevant i denne sammenhengen.

Konklusjon På bakgrunn av vurderingen ovenfor kan søknaden om dispensasjon innvilges.

Med hilsen

Oddrun Merete Skjemstad
verneområdeforvalter
Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Tromsø kommune	Postboks 6900	9299	TROMSØ
Lyngen kommune	Strandveien 24	9060	LYNGSEIDET
Statsforvalteren i Troms og Finnmark	Statens Hus	9800	VADSØ

